

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimi

Omavalvonnan havainnot ja toimenpiteet

Jakso 1-6/2025

Pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 16 §:n tarkoittamaan omavalvontavelvoitteeseen ja Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvontaohjelmaan perustuva seurantaraportti.

19.8.2025
TKIO/ Yhteiset palvelut

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-6/2025

Jakso	1-6/2025	Sivu	2
Koostanut	TKIO/ YP	Kooste (pvm.)	18.8.2025
JORY (pvm.)	19.8.2025		

Tässä asiakirjassa riskiruoilla tarkoitetaan pinta-alaltaan yhden neliökilometrin suuruisia ruutuja, joille on määritetty riskiluokat 1-4. Näitä riskiruutuja on Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimialueella noin 46 000 kpl. Riskiruudun riskiluokka sekä pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje ja pelastustoimen palvelutasopäätös määrittävät muun muassa sen, kuinka nopeasti eri riskiluokkiin kuuluvat riskiruudut on tavoitettava pelastustoimen kiireellisissä lakisääteisissä tehtävissä.

Havainto	Toimenpide
Pelastustoiminnan riskiluokkakohtaiset toimintavalmiusaikavaatimukset ja riskiluokista riippumattomat toimintavalmiusajan mediaanit toteutuivat koko pelastustoimialuetta tarkasteltaessa hyvin. Ensimmäisen yksikön riskiluokkakohtaiset toimintavalmiusajat toteutuivat seuraavasti: - Riskiluokka 1 (tavoitettava 6 minuutissa, tavoite toteumalle $\geq 50\%$): 80,2 % - Riskiluokka 2 (tavoitettava 10 minuutissa, tavoite toteumalle $\geq 50\%$): 86,8 % - Riskiluokka 3 (tavoitettava 20 minuutissa, tavoite toteumalle $\geq 50\%$): 100,0 % Tehokkaan pelastustoiminnan riskiluokkakohtaiset toimintavalmiusajat toteutuivat seuraavasti: - Riskiluokka 1 (tavoitettava 11 minuutissa, tavoite toteumalle $\geq 50\%$): 93,9 % - Riskiluokka 2 (tavoitettava 14 minuutissa, tavoite toteumalle $\geq 50\%$): 88,8 % - Riskiluokka 3 (tavoitettava 22 minuutissa, tavoite toteumalle $\geq 50\%$): 82,8 % Riskiluokista riippumattomat toimintavalmiusajan mediaanit toteutuivat seuraavasti: - Ensimmäisen yksikön mediaani (tavoite $\leq 8:47$ min): 7:44 min - Tehokkaan pelastustoiminnan alkamisen mediaani (tavoite $\leq 13:23$ min): 11:50 min - Pelastusjoukkueen mediaani (tavoite $\leq 17:12$ min): 17:07 min	

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-6/2025

Havainto	Toimenpide
Pelastustoimialueella on yksittäisiä riskiruutuja, jotka ovat muodostuneet niin sanotuiksi ongelmaruuduiksi pitkään jatkuneiden toimintavalmiusajan ylitysten vuoksi Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaylityksiin perustuvia ongelmaruutuja oli jakso 1-6/2025 huomioiden - riskiluokan 1 riskiruuduissa (yht. 25 kpl) 2 kpl, määrä on vastaava kuin vuoden 2024 päättyessä. Keskimääräinen toimintavalmiusajan ylitys on pienentynyt. - riskiluokan 2 riskiruuduissa (yht. 248 kpl) 0 kpl, määrä on vähentynyt, mutta pieni tehtäväotanta ei vielä ennusta koko vuoden toteumaa	Toimintavalmiuden ongelma-alueiden tilannetta on pyritty korjaamaan tarkastelemalla hälytysvasteiden oikeellisuutta, minimoimalla hälytystehtävien lähtöviivettä (mahdollisuuksien rajoissa) ja optimoimalla hälytysajoreittejä. Tämä on parantanut tilannetta joiltain osin sekä I- että II-luokan ongelmaruuduissa. II-luokan riskiriskiruutujen pitkäaikaisten toimintavalmiusaikapuutteiden korjaamiseksi on aloitettu paloasemarakentamista alustavia hankeselvityksiä. Toimintavalmiutta korjaavien toimenpiteiden suunnittelussa on huomioitu se, että pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje on uudistumassa (hyväksytty 2/2025). Ohje uudistaa riskiruutujen riskitason määräytymisperusteet ja voi siten vaikuttaa todettujen ongelmriskiruutujen riskitasoon ja -luokkaan sekä niiden toimintavalmiusaikavaatimuksiin. Ohjeen vaikuttavuudesta toimintavalmiustarpeisiin saadaan lisätietoa jo vuosien 2025-2026 aikana.
Ensimmäisen pelastusyksikön toimintavalmiusajat heikentyivät vuoden 2024 aikana osassa II-luokan riskialueilta - Toimintavalmiusajat heikentyivät vuoden 2024 aikana osassa II-luokan riskialueita kunnissa, joiden alueella ei ole ympärivuorokautisesti päivystävää välittömän lähtövalmiuden paloasemaa. Toteuma on edelleen heikko, mutta on alkanut korjaantumaan. Tarkasteltu toteuma oli jaksolla 1-6/2025 67,6 %, kun se vuotta aiemmin oli 60,0 %.	Toteumien heikentyminen on nostettu esille kuukausiraportoinnissa. Heikentymisen osatekijöitä ja tarvittavia toimenpiteitä on selvitetty pelastustoiminnan johtoryhmässä ja yhdessä paloasemien henkilöstön kanssa. Toimenpiteiden osalta keskiössä on minimoida henkilöstöhälytysjärjestelmän käytöstavasta aiheutuvat viiveet ja mahdolliset muut viiveet hälytykseen lähdettyäessä. Myös onnettomuustietojärjestelmään kirjattavien tietojen oikeellisuutta on korostettu, ettei esimerkiksi kiireettömiä tehtäviä kirjattaisi vahingossa kiireelliseksi. II-luokan riskialueiden toimintavalmiusaikakehitystä on seurattu tehostetusti. Paloasemien toimintaympäristöön perustuvia toimintavalmiusaikavaatimuksia ja muita vaatimuksia on kerrattu henkilöstölle paloasemittain. Toimenpiteisiin sisältyy osin myös kohdennetut toimet sopimushenkilöstön hälytysosasto- ja hälytysaktiivisuuden kehittämiseksi. Lisäksi toimenpiteinä ovat osin hälytykseen lähtöä varmistavat hälytysvasteelliset toimet sekä hälytykseen lähdön tehostettu seuranta (reaaliaikaisesti ja tilastollisesti).

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-6/2025

Havainto	Toimenpide
Kiireellisten tehtävien hälytystoiminnassa ei toteudu kaikilta osin toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukainen minimivahvuus - Kiireellisten tehtävien minimivahvuus tulisi olla vähintään 4 henkilöä, kun on kyse pelastustoimen lakisääteisestä tehtävästä.	Vaatus on tunnistettu hälytysvastesuunnittelussa, mutta toteumien seuranta ei ole toteutunut kaikilta osin. Keskeisimmät alivahvuuden syyt on tunnistettu ja korjaavat/toimintaa ohjaavat toimet on tehty. Minimivahvuuden seuranta on lisätty kesäkuusta 2025 alkaen osaksi omavalvontaa.
Paloasemien ennakoiva suorituskvyn mittaus ja arviointi indikoivat riskejä kiireellisen pelastustoiminnan toteutumisessa (palvelutuotannon varmuus joillain paloasemilla) - Riskit liittyvät pääasiassa paloaseman suorituskvyaatimukset täyttävän henkilöstön määrään, osin hälytysosaston henkilöstön/ aktiivisen henkilöstön määrään. - Kohdistuu osaan paloasemista, joiden toiminta perustuu tai tukeutuu sopimushenkilöstön käyttöön. - Tilanne ei ole edistynyt jakson 1-6/2025 aikana	Sopimushenkilöstön määrää, henkilöstön hälytysosasto- ja harjoitusaktiivisuutta sekä henkilöstön suorituskvyaatimusten toteutumista on kehitetty muun muassa aiempaa kannustavammalla palokuntasopimuksella (korvasi aiemmat sopimukset 1.1.2025 alkaen). Ennakoivan suorituskvvarvioinnin merkitystä sekä toiminnallisten yksiköiden (yksilö, ryhmä, joukkue) suorituskvyn merkitystä on nostettu esille sisäisessä koulutuksessa, henkilöstöryhmien kanssa käydyissä neuvotteluissa ja henkilöstöinfoissa. Vaativiin tehtäviin liittyviä suorituskvpuutteita on varauduttu korvaamaan tarvittavilta osin pelastustoiminnan vaihtoehtoisilla menetelmillä. Ennakoivan suorituskvyn arviointimalli on uusi ja myös sen kehittämistä on tehty aktiivisesti.
Onnettomuuksien ehkäisyn toteumat ovat jonkin verran jäljessä tavoitteestaan: - Määrävälein tehtävän valvonnan toteuma oli jaksolla 1-6/2025 noin 62 % ja turvallisuusviestinnän noin 77 % ajanhetken tavoitteeseen nähden. Toteumissa on merkittäviä kuntakohtaisia eroja.	Toteumia on rajoittanut muun muassa palvelualueen henkilöstövaje. Palveluiden tasapuolinen toteutuminen on yksi toiminnan suunnittelun lähtökohdista. Toteumaerot kuntien välillä selittyvät osin resurssivajeesta, jota ei ollut mahdollista paikata muualta pelastustoimialueelta (reserviä ei ole). Toteumaerojen arvioidaan pienentyvän vuoden edetessä.
Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden turvallisuustiedotteiden (yleisötiedotteet) päivitys ei ole pysynyt aikataulussa. - Tilanne korjaantui jakson 4-6/2025 aikana.	

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-6/2025

Havainto	Toimenpide
Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen talous toteutui jakson 1-6/2025 osalta hyvin. Jakson toimintakate oli noin 89,8 % ja alitti talousarvion noin 1,7 miljoonalla eurolla.	
Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimessa ei toteutunut merkittäviä taloudellisia tai toiminnallisia riskejä. Seurantaa ja arviointia on tehty muun muassa seuraavista näkökulmista: - rahoituksen ja henkilöstön riittävyys, - henkilöstöön, kalustoon tai toimitiloihin kohdistuvat merkittävät onnettomuudet, tapaturmat tai vahingot, - väärinkäytökset, rikokset, - henkilö-/avainhenkilöriskit, tietoturva-/ICT-riskit, ympäristöriskit, luottamus-/maineriskit. Toimintavalmiusaikaavaatimusten toteutuminen on nostettu aluehallintovirastossa valvonta-asiaksi (toteumat niin sanotuissa ongelmariskiruuduissa).	

Havainto (työhyvinvoinnista)	Seurantajakso	Vertailujakso (v. 1-6/2024)	Toimenpide
Sairauspoissaoloprosentti	4,9 %	4,6 %	
Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	50,8 %	44,4 %	
Lähtövaihtuvuus	3,0 %	1,8 %	